

Exempel 2

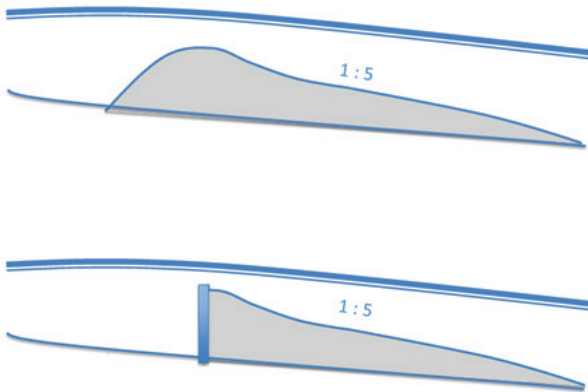
Åker- och skogsdike där en rasad bro utnyttjats. Sten och lerig jätter har byggts upp c:a 40 cm. Här går inte fisk upp, men kan finnas kräldjur och växter som behöver passera. Detta måste kontrolleras och följas upp.

I Miljöbalken 11 kap. 12 § och 11 kap. 8 § finns bestämmelser om vattenverksamhet och vattenanläggningar. Det är bra att känna till att både dämning och dränering egentligen är tillståndspliktig.

Exempel 3

Skisser på proppar i genomsärning. Tänk på att lutningen måste vara svag så fiskar och kräldjur kan klättra motströms. Lutningen 1:5 är motsvarande 20 centimeter på en meter. Om dämnet är 40 cm högt blir proppen 2 meter lång på nedströmssidan.

Hjälp oss att fånga vattnet på land!

Kontaktuppgifter:

Johan Ålund, LRF, tel 0705-136106
Tommy. Pettersson, LRF, tel 0705-666916
Kristin Bertilius, Ölands Vattenråd, tel 0485-88480
Lasse Karlsson, Ölands Trolling- och sportfiskeklubb, tel 0705-497050
Ölands Vattenråd: www.vattenorganisationer.se/oland

Tack för dina insatser!
Ölands Vattenråd och
LRFs kommungrupper i
Mörbylånga och
Borgholm

Hjälp oss att fånga vattnet på land!

Sommaren 2016 kommer vi minnas som en torr sommar, men också en sommar då vi tillsammans lyckades spara stora mängder grundvatten. Så mycket som 20 % mindre kommunalt vatten gick på jämfört med förra sommaren. Fantastiskt!

Vattenbristen är som bekant delvis orsakad av för lite nederbörd, men också av att vi har rätat och fördjupat diken och vattendrag så att grundvattnet tappas av och regn- och dräneringsvattnet spolats ut för snabbt så grundvatten inte hinner bildas. För att minska avrinningen vill vi informera om en unik möjlighet som markägare har att få vattnet att stanna kvar!

I lagen om vattenverksamhet (Miljöbalken 11 kap. § 12) finns ett undantag. Du kan till exempel göra en mindre dämning eller enkel reglerad dränering i ett dike om den inte skadar annans mark eller egendom eller hindrar djur och växter från att förflytta sig. Du kan testa att täppa till dina dräneringsögon eller åkerdiken för att hålla kvar vattnet. Detta kan också hjälpa till att öka både markvatten till växterna och som också ger vattnet tid att sippra ner och bilda grundvatten.

Men dikningsföretaget då?

Jo, de har alltid rätt till avvattnings, men det kanske går att komma överens om en tillfällig dämning som är lätt att ta bort om flödena blir stora. Ett riktmärke är att dämna till högst 50 cm under markytan (beroende på jordart). Det kanske också är lättare att få dämna i ett biflöde än i huvudkanalen och där är det lättare att förutsäga effekten och följa upp.

Men fisken då?

Fisk som gädda, ort, nejonöga och öring finns i våra vattendrag och kanaler. Gäddan leker under mars -april och de flesta ynglen vandrar ut efter en månad. De kan ta sig över dämmen och hinder om de är flacka och rundade, bara det finns vatten för återfärden till Östersjön. Öringen leker under november till början av januari beroende på vattenföringen i varje bäck, ett vattenflöde på lekplatsen behöver vara 20-80 cm/sekund. Fram till mars-april då ynglen kläcks får inte lekgruset och rommen ligga över vattenytan, det är ganska lätt att observera den typiska gruskullen med en liten grop uppströms. Huvuddelen av ynglen vandrar ut i havet ganska snabbt medan några står kvar upp till 2 år i bäcken.

Kan jag bli anmäld och skadeståndsskyldig?

I teorin, ja, men med god kommunikation och dialog med grannar och dikningsföretag, god kännedom om de egna markerna och regelbunden kontroll av de åtgärder som görs blir risken för det mindre. Det är viktigt att du tänker på vad som kan hända om du dämmer. Vid en anmälan kommer den mest troliga följden bli att du måste ta bort dämmet. Tänk på att bevisbördan alltid ligger hos verksamhetsutövaren.

I Fiskelagen § 17 och 18 står det om fiskådra, det vill säga fiskens möjlighet att förflytta sig (hinder, minskat eller stoppat flöde).

Hur ska det se ut?

Det kan till exempel vara en skopa packad alv eller jätter, eller en säck med sand i ett åkerdike. Det ska helst inte vara rättuppstående eller vasst. Har du en utdikad våtmark kan du höja tröskeln i utloppet med alv eller sten så att den håller kvar vattnet längre. Längre ner finns några exempel och på vattenrådets hemsida kan du se fler sätt.

Vad har jag för nytta av det?

Förhoppningsvis får du mer vatten tillgängligt för dina grödor, kanske blir det mer vatten i din eller grannens brunn, men framför allt kan det bli mer grundvatten som både djur, växter och människor har nytta av i det långa loppet. En annan bra sak är att näringen stannar på åkern istället för att sköljas ut genom diken.

Vad händer sen?

Vi hoppas att det kommer regn så att dämmena gör nytta. Om det visar sig att ingenting tar skada av att dämmena finns där kanske de kan få vara kvar. På de platser där grannar och dikningsföretagen vill att du tar bort dämmena gör du det. Åtgärden är helt frivillig men vi vill gärna se om det ger resultat över en längre tid. Kom också ihåg att du måste följa upp och kontrollera åtgärderna så länge de är kvar!

Full av frågor och funderingar?

Kontakta Johan Åhlund eller Tommy Pettersson som båda har gjort och sett olika åtgärder, eller Ölands Vattenråd. Ölands Trollings- och sportfiskeklubb kan ge tips på utformning och råd om du vet att det finns fisk i diket. Hör gärna av dig till vattenrådet om du gör en åtgärd så har vi lättare att se om det har effekt. All dokumentation bidrar också till kunskap och kommer att underlätta eventuella framtida åtgärder. Se kontaktuppgifter på sista sidan.

Exempel 1

Packad jätter som blivit övervuxen med gräs i ett dike i en betesmark med omgivande åker. C:a 50 cm hög med flacka sidor. Här finns bland annat odlor som behöver kunna röra sig i diket. Gräset minskar erosionen.

Jätter är ett öländskt ord för hårt packat morängrus, som ligger under annat jordlager.